

Το σχόλιο του Μιχάλη Χλέτσου («Η πολιτική οικονομία της περιουσίας των ασφαλιστικών ταμείων») που δημοσιεύτηκε στο προηγούμενο τεύχος (τ. 24, Μάρτιος-Απρίλιος 1997), έγινε αφορμή για μια επιστολή από το Διοικητή του ΙΚΑ κ. Γρ. Σολωμό. Δημοσιεύουμε αυτούσιο το περιεχόμενό της, καθώς και το σχολιασμό της από τον αρθρογράφο του σχολίου Μ. Χλέτσο.

Η επιστολή του Διοικητή του ΙΚΑ

Κύριε Διευθυντά

Μπορεί οι απόψεις του κάθε συνεργάτη σας που δημοσιεύονται στον τύπο να μην απηχούν στις απόψεις του οργανισμού, που εργάζεται, αλλά είναι βέβαιο ότι επηρεάζουν τα πορίσματα και τα συμπεράσματα, που βγαίνουν από το ΚΕΠΕ και χρησιμοποιεί η πολιτεία.

Το ίδιο θα πρέπει να ισχύει και για τις απόψεις του κ. Μ. Χλέτσου, που δημοσιεύθηκαν στην «ΟΥΤΟΠΙΑ» στο τεύχος Μαρτίου-Απριλίου 1997 σχετικά με τη ζημιά, που προκλήθηκε στα ασφαλιστικά ταμεία και δη το ΙΚΑ από την εκμετάλλευση των αποθεματικών τους από την πολιτεία.

Γιατί όλοι οι ασχολούμενοι με το πρόβλημα της Κοινωνικής Ασφάλισης γνωρίζουν ότι:

1. Το ΙΚΑ δεν είχε μεγάλα αποθεματικά όταν ήταν πολύ χαμηλό το επιτόκιο. Δηλαδή στις δεκαετίες του '50, '60 και '70.

2. Βεβαίως έχασε χρήματα και δεχόμαστε ότι το ΙΚΑ έχασε τόκους ύψους εκείνου που αναφέρει ο κ. Χλέτσος. Όμως ερωτώ: α) Πού βρέθηκε το αποθεματικό του ΙΚΑ το 1981, όταν τον Αύγουστο του ίδιου χρόνου έγινε η πρώτη δανειοδότηση του οργανισμού από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων; Και, β) Πού βρέθηκε το αποθεματικό του 1991, όταν όλα τα χρόνια μετά το 1981 ο προϋπολογισμός —και ο ισολογισμός— του ΙΚΑ, ήταν ελλειμματικός; Και,

3. Μπορεί το ΙΚΑ να έχασε —και έχασε— κάποια εκατομμύρια ή αν θέλετε και δις διψήφιου αριθμού. Όμως σκέφθηκε ποτέ ο κ. Χλέτσος και οι συν αυτό πόσα πληρώνει το κράτος για την περίθαλψη των ασφαλισμένων του ΙΚΑ στα Κρατικά Νοσ/μεία;

Ας ανοίξουν έναν Κοινωνικό Προϋπολογισμό, για να ιδούν ότι το κόστος του ημερήσιου νοσηλίου στο Νοσ/μείο ξεπερνά τις 70 χιλ. δρχ., από το οποίο το ΙΚΑ καλύπτει μόνο τις 15.500 δρχ. Δηλαδή, αν κάλυπτε τις υποχρεώσεις του το ΙΚΑ, θα έπρεπε να δώσει στα Νοσ/μεία πάνω από 200 δις το χρόνο, πλέον εκείνων, που ήδη καταβάλλει...

Αυτά για την αλήθεια και την ιστορία!

**Με εκτίμηση
Ο Διοικητής
Γρ. Σολωμός**

Η απάντηση του Μιχάλη Χλέτσου

Κύριε Διευθυντά,

Ο Διοικητής του ΙΚΑ κ. Γρ. Σολωμός μέσα από την επιστολή του προς το περιοδικό σας δείχνει να ενοχλείται από το άρθρο μου «Η πολιτική οικονομία της περιουσίας των ασφαλιστικών ταμείων», που δημοσιεύτηκε στην *ΟΥΤΟΠΙΑ* (No 24, Μάρτιος-Απρίλιος 1997), επειδή σε αυτό εκφράζονται οι επιστημονικές μου απόψεις, οι οποίες σε πάρα πολλές περιπτώσεις έχουν κριθεί από έγκριτους Έλληνες και ξένους επιστήμονες, και επειδή το ΚΕΠΕ ως επιστημονικό - ερευνητικό κέντρο δεν παράγει γνώση υποταγμένη να εξυπηρετεί τα συμφέροντα της Διοίκησης του ΙΚΑ είτε τα συμφέροντα οποιουδήποτε άλλου οργανισμού. Το ΚΕΠΕ, ως επιστημονικός φορέας έχει ένα διπλό έργο: αφενός μεν, να παράγει επιστημονική γνώση για τα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και να προάγει την οικονομική επιστήμη και, αφετέρου, να παρέχει τεκμηριωμένες επιστημονικά αναλύσεις της ελληνικής πραγματικότητας στη κυβέρνηση, η οποία είναι και η μόνη υπεύθυνη να δεχτεί ή να απορρίψει αυτές τις τεκμηριωμένες αναλύσεις. Όπως θα έπρεπε να γνωρίζει ο Διοικητής του ΙΚΑ, η αλήθεια δεν είναι μοναδική και το ζήτημα δεν είναι να συμφωνούμε ή να διαφωνούμε με μία επιστημονική προσέγγιση, αλλά να υπάρχουν τέτοιες προσεγγίσεις. Επίσης, είναι εξίσου γνωστό ότι ένα ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει πάντοτε τις απόψεις του συγγραφέα και σε καμιά περίπτωση δεν εκπροσωπεί ούτε τις απόψεις του φορέα ούτε και τις απόψεις της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού· στην αντίθετη περίπτωση θα υπήρχε αντί για το όνομα του συγγραφέα το όνομα είτε της διοίκησης του φορέα είτε της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού. Όποιος δε ενασχολείται με την έρευνα και την επιστήμη γνωρίζει ότι δεν υπάρχει άποψη του φορέα, αλλά υπάρχει η άποψη των επιστημονικών ερευνητών του φορέα· αυτές μπορούν να είναι κοινές είτε και διαφορετικές. Η επιστημονική γνώση προωθείται από επιστήμονες ελεύθερους να εκφράζουν τεκμηριωμένα την άποψή τους, από επιστήμονες οι οποίοι δεν εκπροσωπούν συγκεκριμένα οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα και αυτά μπορούν να συμβούν μόνο όταν διασφαλιστεί ο δημόσιος χαρακτήρας της έρευνας, όπως συμβαίνει τουλάχιστον μέχρι στιγμής με το ΚΕΠΕ. Από τη στιγμή που ο επιστημονικός φορέας εξαναγκαστεί να εξασφαλίσει τη χρηματοδότησή του από την αγορά, τότε παύει σε σημαντικό βαθμό να υπάρχει η ανεξαρτησία της γνώσης και αντικαθίσταται από μια γνώση υποταγμένη στο τι θέλει ο χρηματοδότης της.

Ας έλθουμε τώρα στην ουσία των κριτικών παρατηρήσεων του Διοικητή του ΙΚΑ σε σχέση με το άρθρο μου. Επειδή το άρθρο ήταν απόλυτα συγκεκριμένο, η κριτική στο εν λόγω κείμενο θα έπρεπε να αφορά το κυρίαρχο ζήτημα καθώς και την άποψη, τεκμηριωμένη επιστημονικά, που ετίθετο στα πλαίσια του άρθρου. Προς βοήθεια των αναγνωστών σας, επισημαίνω συνοπτικά το θέμα που έθεσα και τη θέση που υποστήριξα στα πλαίσια του άρθρου μου. Το θέμα που με απασχόλησε ήταν ο τρόπος χρησιμοποίησης των αποθεματικών από τις κυβερνήσεις εδώ και δεκαετίες, καθώς και ο επικείμενος τρόπος χρησιμοποίησης των διαθεσίμων των Ταμείων στο μέλλον. Η άποψη που εξέφρασα ήταν η ακόλουθη: μία από τις κύριες, ίσως και η κυριότερη, αιτία της κρίσης του ασφαλιστικού μας συστήματος ήταν ο συγκεκριμένος τρόπος χρήσης των αποθεματικών από τις κυβερνήσεις της δεκαετίας του '50, '60, και '70, την περίοδο δηλαδή όπου υπήρχαν αποθεματικά. Στη συνέχεια

υποστήριξα ότι βασική προϋπόθεση για την καλύτερη αξιοποίηση των αποθεματικών και γενικότερα της περιουσίας των ταμείων είναι να γίνεται αυτή μέσα από τα ίδια τα ταμεία που θα έχουν ως κύριο σκοπό τη βελτίωση της οικονομικής τους κατάστασης, η οποία θα οδηγήσει και σε βελτίωση των παροχών προς τους ασφαλισμένους. Αυτή η θέση δε υποστηρίζεται, από όσο γνωρίζω, και από τη ΓΣΕΕ καθώς και από άλλες συνδικαλιστικές ενώσεις εργαζομένων. Ας μας απαντήσει ξεκάθαρα ο Διοικητής του ΙΚΑ σε τι διαφωνεί. Διαφωνεί ως προς την κριτική μου στον τρόπο χρήσης των αποθεματικών από τις μετεμφυλιακές κυβερνήσεις, οι οποίες χρησιμοποίησαν τα αποθεματικά του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης για τη χρηματοδότηση των ιδιωτικών επενδύσεων, και εάν ναι για ποιο λόγο; Μήπως σκέφτεται ότι θα πρέπει να εφαρμοστεί και σήμερα παρόμοια πολιτική; Διαφωνεί ότι αυτή η πολιτική οδήγησε στη διάβρωση των κεφαλαιοποιητικών στοιχείων του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και στην αναδιανομή του εισοδήματος από τους εργαζόμενους προς τους επιχειρηματίες; Το πρόβλημα δεν είναι εάν το ΙΚΑ είχε ή δεν είχε μεγάλα αποθεματικά, αλλά ο συγκεκριμένος τρόπος, η λογική της χρήσης και αξιοποίησης των όποιων αποθεματικών. Διαφωνεί ο κύριος Διοικητής ότι, όπως επισημαίνει και ο καθηγητής Ρομπόλης, οι κυβερνήσεις της περιόδου εκείνης μετέτρεψαν το ΙΚΑ σε φορέα:

— Άσκησης οικονομικής πολιτικής με τη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών των βιοτεχνικών, βιομηχανικών, μεταλλευτικών επιχειρήσεων, των επαρχιακών εφημερίδων (Ν. 3213/55, Ν.Δ. 1377/73, Ν.289/76, Ν.849/78), των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων (Ν.Δ. 1313/72), των εξαγωγικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων επισκευής πλοίων (Ν. 2861/54);

— Άσκησης κοινωνικής πολιτικής με τις περιπτώσεις συνταξιοδότησης ομογενών από την Αίγυπτο, Τουρκία, Ρουμανία (Ν.Δ. 4377/64, Ν.Δ. 4378/64, Ν.Δ. 4577/66), τη συνταξιοδότηση ορισμένων κατηγοριών ασφαλισμένων προνομοιακού χαρακτήρα (Ν.825/78, Ν.Δ. 1305/82) και την επέκταση του δικαιώματος συνταξιοδότησης με ευνοϊκότερες προϋποθέσεις (Ν.Δ. 778/73) ή με αναγνωρισμένες συνταξιοδοτικές προϋποθέσεις (Ν. 955/79, Ν. 629/77, Ν. 825/78); Είναι δε χαρακτηριστικό ότι η οφειλή από τις νομοθετημένες μειώσεις των ασφαλιστικών εισφορών που την απόδοσή της στο ΙΚΑ είχε νομοθετικά αναλάβει ο Κρατικός Προϋπολογισμός βρίσκεται σήμερα σε επίπεδο των 75 δισ. δρχ.

Διαφωνεί ο κύριος Διοικητής ότι στις 30/4/1987 οι μη καταβαλλόμενες εισφορές στο ΙΚΑ από τις επιχειρήσεις, δίνουν σ' αυτές τη δυνατότητα άτοκης δανειοδότησης του ποσού των 90 δισ. Από τότε μέχρι σήμερα η εισφοροδιαφυγή έχει λάβει εκρηκτικές διαστάσεις ή πιστεύει ο κύριος Διοικητής ότι η εισφοροδιαφυγή στο ΙΚΑ έχει σήμερα παταχθεί; Διαφωνεί ο κύριος Διοικητής ότι το δημόσιο, με την ευρύτερη έννοια, χρωστά πάρα πολλά στο ΙΚΑ;

Σε ό,τι αφορά το δεύτερο σημείο κριτικής, δεν έχω υποστηρίξει μέσα στο άρθρο μου ότι το ΙΚΑ είχε ή δεν είχε αποθεματικά το 1981 και το 1991. Προφανώς ο κύριος Διοικητής επηρεάστηκε από το μοναδικό πίνακα ο οποίος υπήρχε στο άρθρο και στον οποίο αναφέρεται η λέξη διαθέσιμα και όχι αποθεματικά. Εξάλλου και ο καθηγητής Προβόπουλος υποστηρίζει ότι το 1981 τα διαθέσιμα του ΙΚΑ στην Τράπεζα της Ελλάδας ήταν 1.825.2 εκατ. δρχ. (σελ. 57).

Σε ό,τι αφορά το τρίτο σημείο κριτικής, το θέμα είναι, αφενός μεν, να διαπιστωθεί η αιτία της ελλειμματικής διαχείρισης των νοσοκομείων και, αφετέρου, να βελτιωθεί η παρεχό-

μενη ποιότητα υπηρεσιών. Το θέμα δεν είναι εάν η νοσοκομειακή περίθαλψη χρηματοδοτείται μόνο από τον ασφαλιστικό φορέα ή και από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Το θέμα είναι ότι από τη στιγμή που ο Έλληνας εργαζόμενος συμβάλλει οικονομικά είτε μέσω των ασφαλιστικών εισφορών στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης είτε μέσω της φορολογίας, δικαιούται να έχει πλήρη, επαρκή και ικανοποιητική νοσοκομειακή και όχι μόνο περίθαλψη με το μικρότερο δυνατό κόστος. Αυτό είναι κατά τη γνώμη μου το κυρίαρχο ζήτημα.

Οι απόψεις μου, για την κοινωνική ασφάλιση είναι γνωστές από τη συμμετοχή μου σε συνέδρια, από τις μελέτες μου, από το (από κοινού με τον καθηγητή Ρομπόλη) βιβλίο για την κοινωνική πολιτική καθώς και από τις δημοσιεύσεις μου σε επιστημονικά περιοδικά. Θα χαρώ, σ' ένα από τα επόμενα συνέδρια για την κοινωνική ασφάλιση, να συζητήσω τις απόψεις μου με το Διοικητή του ΙΚΑ, κ. Σολωμό, εφόσον συμμετάσχει και εκείνος.

Σας ευχαριστώ για τη φιλοξενία.

Δρ. Μιχάλης Χλέτσος

Σημειώσεις

1. Ως προς τα αποθεματικά του ΙΚΑ, παραπέμπω τον κ. Διοικητή στη σελίδα 55 του βιβλίου του καθηγητή Προβόπουλου (1985), *Η κρίση στην κοινωνική ασφάλιση: η περίπτωση του ΙΚΑ*, ΙΟΒΕ, όπου υποστηρίζεται από τον κύριο καθηγητή ότι κατά τις δεκαετίες του 1950 και 1960 το ΙΚΑ δεν είχε εισέλθει ακόμη σε φάση ωρίμανσης, με αποτέλεσμα να σωρεύονται σημαντικού ύψους αποθεματικά. Αποθεματικά υπήρξαν ακόμη και μέχρι το 1981, έτος μετά το οποίο απορροφώνται πλήρως και εμφανίζονται αρνητικά διαχειριστικά αποτελέσματα.

2. Ρομπόλης Σ., *Κοινωνική Ασφάλιση: Η διαρκής κρίση και οι προοπτικές*, εκδ. Παρατηρητής, Θεσ/κη, σ. 38.